

NOI ÎN LUME

Raluca TULBURE

Praga 2006

După 20 ani, Praga mi s-a părut același oraș superb, încărcat de istorie, cu clădiri vechi de un farmec aparte, bine păstrate, cu străduțe mici și înguste în mare parte în centru. Orașul este de vis... și 'de aur'. Se vede că este un oraș turistic, pentru că e plin de turiști și de tentații. Primii se plimbă în grupuri bine organizate, fiecare ghid încercând printr-un obiect (umbrelă, șapcă, un băț cu 2-3 panglicuțe colorate în vârf) să-și diferențieze grupul său de altul, iar tentațiile au forme variate: cristal de Boemia, bijuterii din aur, bere adevărată, șepci, tricouri și alte accesorii cu logo-ul „Prah”. Nu știi în ce parte să te uiți ca să nu pierzi nimic din farmecul orașului de pe Vltava. Staré Město (Orașul Vechi) este un muzeu în aer liber. Piața Staromestske Náměstí adună la fiecare oră fixă zeci de curioși în fața orologiului. La prima bătaie a gongului, câteva păpuși execută un „program artistic”: un schelet trage de sfoară un clopoțel, un oștean își plimbă amenințător sabia prin aer, un altul sună din trâmbiță și câteva păpuși se rotesc în turnul ceasului uitându-se pe rând la noi prin două ferestruici. O ploaie de blitzuri începe să immortalizeze mișcările. Dacă nu te miști rapid, riști să rămâi fără poză, căci păpușile nu acceptă bisuri. Un element central al pieței este biserica Týn. Turnulețele ei seamănă cu cele ale unui castel din desenele lui Walt Disney și simbolizează poziția bărbatului față de femeie (deși îți par la aceeași depărtare, unul este cu un pas înaintea celuilalt... care o fi bărbatul și care femeia?). În piață poți să bei o bere bună, poți să-i admiri pe actorii și cântăreții ambulanți sau poți să-ți iei bilet la vreun concert de Mozart de la vânzătorii îmbrăcați în haine de epocă.

Toate aceste imagini mi-au revenit în minte în cele câteva zile în care am participat la cea de a X-a ediție a **Festivalului mondial de teatru de păpuși**, alături de Teatrul TÂNDĂRICĂ, în perioada 1-10 iunie 2006. Ceea ce urmează nu va fi o cronică propriu-zisă despre Festival, pentru că „am venit, am jucat, am plecat”.

Festivalul din acest an a reunit trupe și păpușari din toate colțurile lumii, comitetul de selecție vizionând peste 250 de casete video, iar în selecția finală au rămas 46 de spectacole din China, Olanda, Danemarca, Irlanda, Italia, Slovenia, Croația, Republica Cehă, Portugalia, Bulgaria, România, Spania, India, Belarus, Thailanda, Ucraina, Luxemburg, Iran, Cipru, Rusia, Anglia, Grecia, Germania, Argentina, Africa de Sud, Bosnia și Herțegovina, Polonia, Kenya, Franța. Juriul a avut în componență personalități cunoscute în domeniul animației ca: Ronny Aelbrecht (președinte UNIMA, Belgia), Behrouz Gharibpour (membru în Comitetul Executiv UNIMA Iran), Sid-Ahmed Meddah (președinte UNIMA Tunisia), Cristina Petre (România, păpușăreasă din Oradea, plecată în America, măritată cu un sârb, stabilit la Praga), Miryam Menfis Reategui Espinoza (Director al Centrului Cultural Nostros -ASSITEJ, Peru). În total, au fost acordate 7 premii, sub forma unor splendide cupe din cristal de Boemia, după cum urmează – **Cel mai bun**

spectacol: *Holstomer*, Teatrul din Brest, Belarus; **Cea mai bună creație artistică:** *Ochiul de sticlă*, Buenos Aires, Argentina; **Cea mai bun spectacol original:** *Faust*, Teatrul Tândărică, România; **Cea mai bună scenografie:** *Hercules*, Teatrul Kuliska, Rusia; **Cel mai bun regizor:** Lary Zappia pentru spectacolul *Pădurea Stibor*, Teatrul de păpuși din Rijeka, Croația; **Cel mai bun actor:** Dimităr Todorov pentru rolul principal din *Lampa lui Alladin*, Teatrul Alladin, Sofia, Bulgaria; **Cel mai bun mânuitor:** Panta Rhei, t'Magisch Theatre, Maastricht, Olanda; **Cel mai bun spectacol tradițional:** Mitul lui Rahoo și al eclipsei de lună, „Joe Louis“ Theatre Bangkok, Thailanda.

Lăsând la o parte aceste aspecte comune multor manifestări de gen din lume aș vrea să mă refer la povestea cea mai interesantă pe care am aflat-o la Praga, istorisită de directorul Festivalului, domnul Todor Ristiè. Un sârb, stabilit de peste 25 de ani la Praga, căsătorit cu o româncă (fostă studentă a Nataliei Dănăilă la Iași) și care a făcut din păpușărie o afacere extrem de profitabilă. A început cu păpuși făcute de el și vândute la capătul Podului Karlova, apoi încet-încet profitul l-a investit în deschiderea unei fabrici de construit păpuși unde lucrează peste 70 de muncitori, a cumpărat sedii de teatre în centrul istoric al orașului, unde trupa lui prezintă în fiecare zi câte 2–3 spectacole, mai ales pentru turiștii străini, are magazine pentru comercializarea păpușilor, două hoteluri, un restaurant. Angajații lui sunt români, bulgari, sârbi. Ediția din acest an a Festivalului a fost plătită integral din banii lui Ristiè. Deci, un festival privat ce a întrunit adevărată atenție din partea participanților, dar nu și a oficialităților care ar fi trebuit să fie mândre că în orașul „păpușilor“ există un eveniment de o asemenea amploare.

Todor Ristiè are de gând să înființeze o organizație internațională care să cuprindă pe toți păpușarii, bazele ei punându-se chiar în timpul festivalului și care nu are nimic în comun cu UNIMA. Există și o Academie de Arta Animației (are deja 5 ani) cu studii de 2 ani în producție, dramaturgie, tehnologie, scenografie, teorie, istorie, critică și care primește studenți din toate colțurile lumii.

Trupa de teatre prezintă pe durata Festivalului două spectacole Mozart: *Don Giovanni* și *Nunta lui Figaro*. În repertoriu are și alte producții care combină toate tehnicile de teatre de păpuși și care se constituie într-o mare atracție pentru toți cei ce vizitează Praga. Actorii joacă tot timpul anului, luându-și vacanță prin rotație și de multe ori primesc și alte îndeletniciri pe care le duc la capăt cu bucurie.

Există și un muzeu ce aparține tot lui Todor Ristiè și care își are sediul într-un spațiu din secolul al XVI-lea, pe una dintre arterele turistice cele mai cunoscute, lângă Karluv-most (podul Karol), care deține o colecție remarcabilă și veche. Muzeul a fost inundat de câteva ori, dar a renăscut din propria-i cenușă și este zilnic vizitat de sute de turiști.

Magazinul cu păpuși „Djepeto“ combină cea mai bună tradiție păpușărească din Europa Centrală cu cercetarea modernă a creativității copilului în procesul producției. Combină manufactura originală cu tehnologiile moderne și materialele naturale. Cel mai cunoscut concept este Toșa, păpușa pe care copilul o poate construi singur.

Am fost impresionată de tot ce am văzut și auzit, m-am bucurat de întâlnirea cu Codruța (o persoană externă de entuziastă, de prietenoasă și foarte mândră că este româncă), cu Rod și cu toți ceilalți care ne-au făcut să ne simțim ca acasă. Și m-am mai bucurat de ceva: că există un loc pe acest pământ unde meseria de păpușar poate hrăni nu numai suflete, ci poate fi un mijloc de trai mai mult decât decent, poate aduce profit. Pentru asta este nevoie de pasiune, talent, minte!